

Boek Ordelid over ruim 300 jaar geschiedenis van Prinsengracht 849

Het boek *Prinsengracht 849 Amsterdam (1701-2021): huis, interieur en tuin. Een huis dat leeft door zijn historie, bewoners en relaties* werd vorige maand aangeboden aan directeur Bert de Vries van het Amsterdamse Stadsarchief en aan Dorothy Beynes-Heijmeijer van Heemstede, tot voor kort de eigenaresse van het pand. Waarom schrijft een Ordelid een boek over een huis aan de Prinsengracht in Amsterdam? Auteur Theo Kralt, lid van de afdeling Utrecht, legt het uit.

Theo Kralt (rechts) bij de aanbieder van de eerste exemplaren van het boek over Prinsengracht 849

Prinsengracht 849 is een mooi oud koopmanshuis met een interessante geschiedenis en bewoners. Een fraai interieur met mooie antieke en historische voorwerpen. Er hangen portretten en schilderijen van Jan Sluijters uit de jaren dertig en veertig. Er is de relatie met de buitenplaats Heemstede te Houten. En er waren de inspanningen van bewoonster Dorothy Beynes-Heijmeijer, die in 1991 eigenaresse van het pand werd, voor monumentaal erfgoed in het algemeen en dat in de Amsterdamse binnenstad in het bijzonder. Dit alles, en de samenhang ertussen, intrigeerden mij en hielden mij bezig. Ze genereerden ook de discipline die nodig was voor het eindeloos nalopen van teksten, het verantwoorden van al die teksten en het overtuigen van mensen om aan het boek hun medewerking te verlenen.

Initiatief

Het initiatief voor het boek lag bij mij. Mevrouw Dorothy Beynes was aanvankelijk zelfs misschien wel sceptisch, maar verleende uiteindelijk haar volledige medewerking. Op mijn verzoek werden het huis en het interieur in overleg met de eigenaresse professioneel gefotografeerd. Zo'n 120 van deze foto's werden in het boek opgenomen, aangevuld met foto's van de eigenaresse en afbeeldingen uit archieven en boeken. Het

bleek dat Ineke Heiner-Way op verzoek van de eigenaresse in 1999 – 2000 de geschiedenis van de bouw en van de bewoners tot ongeveer 1966 had onderzocht en vastgelegd. Ik kreeg toestemming van haar om dit opnieuw te redigeren en in een groter geheel aan te vullen met informatie over het interieur, de aanwezige portretten en schilderijen, de laatste halve eeuw en de relatie met de buitenplaats Heemstede te Houten. In totaal gaat het in ruim 300 jaar van 1701 – 2021 over 18 eigenaren waarvan enkele in opvolgende familiale zin. De 19^e eigenaren, die het pand eerder dit jaar overnamen (vraagprijs: 3,2 miljoen euro), staan natuurlijk nog niet in het boek.

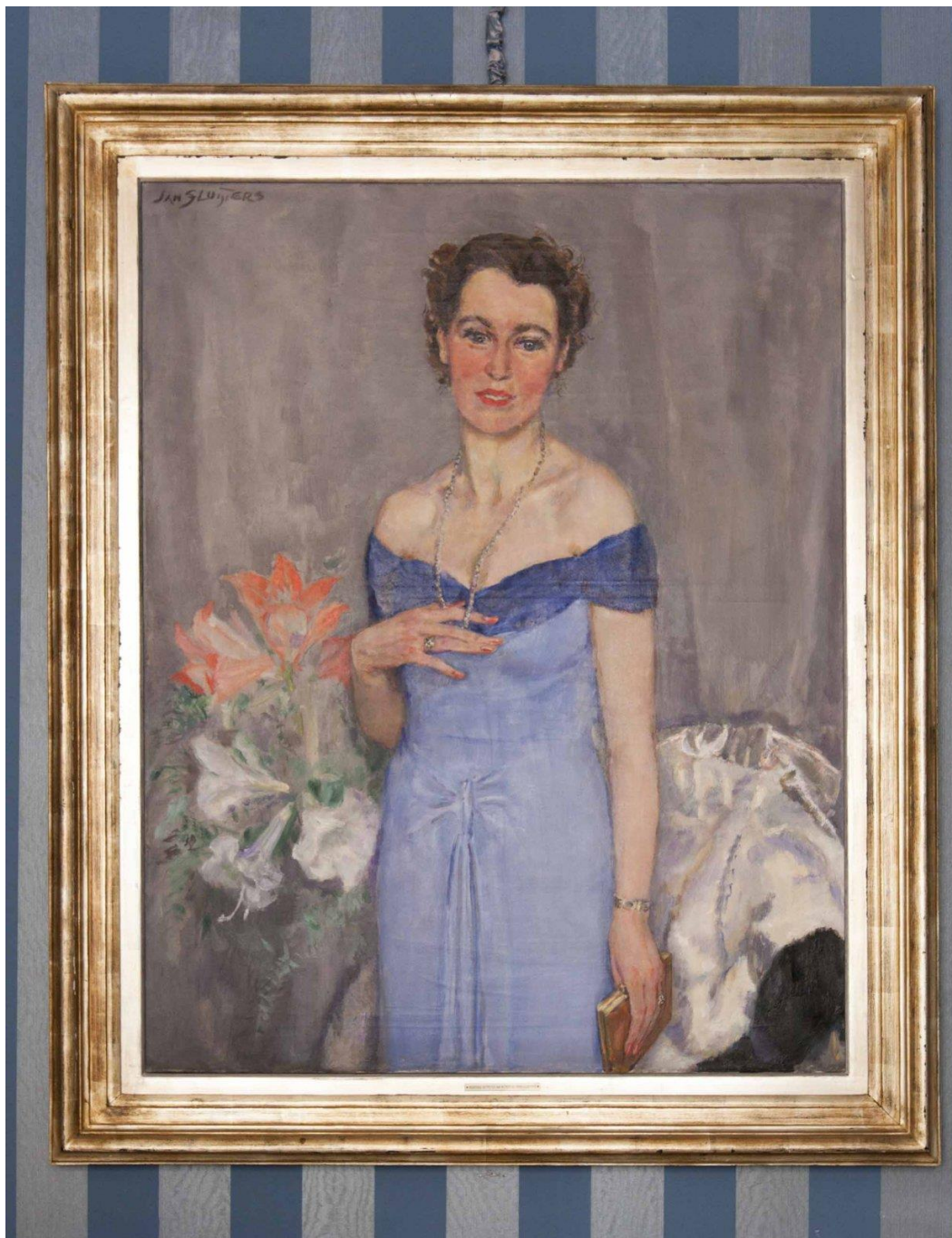
In de jaren negentig van de vorige eeuw verkeerde het huis in een zeer vervallen staat. Hoe het huis gered werd, staat nauwkeurig in het boek beschreven. Na het gereedkomen van de restauratie in 1997 werd het huis in opdracht van mevrouw Beynes geschilderd, gestoffeerd en ingericht. Zij maakte daarbij natuurlijk ook gebruik van voorwerpen en schilderijen die al in haar bezit waren. In het boek wordt het interieur aan de hand van de foto's nauwkeurig beschreven.

Jan Sluijters

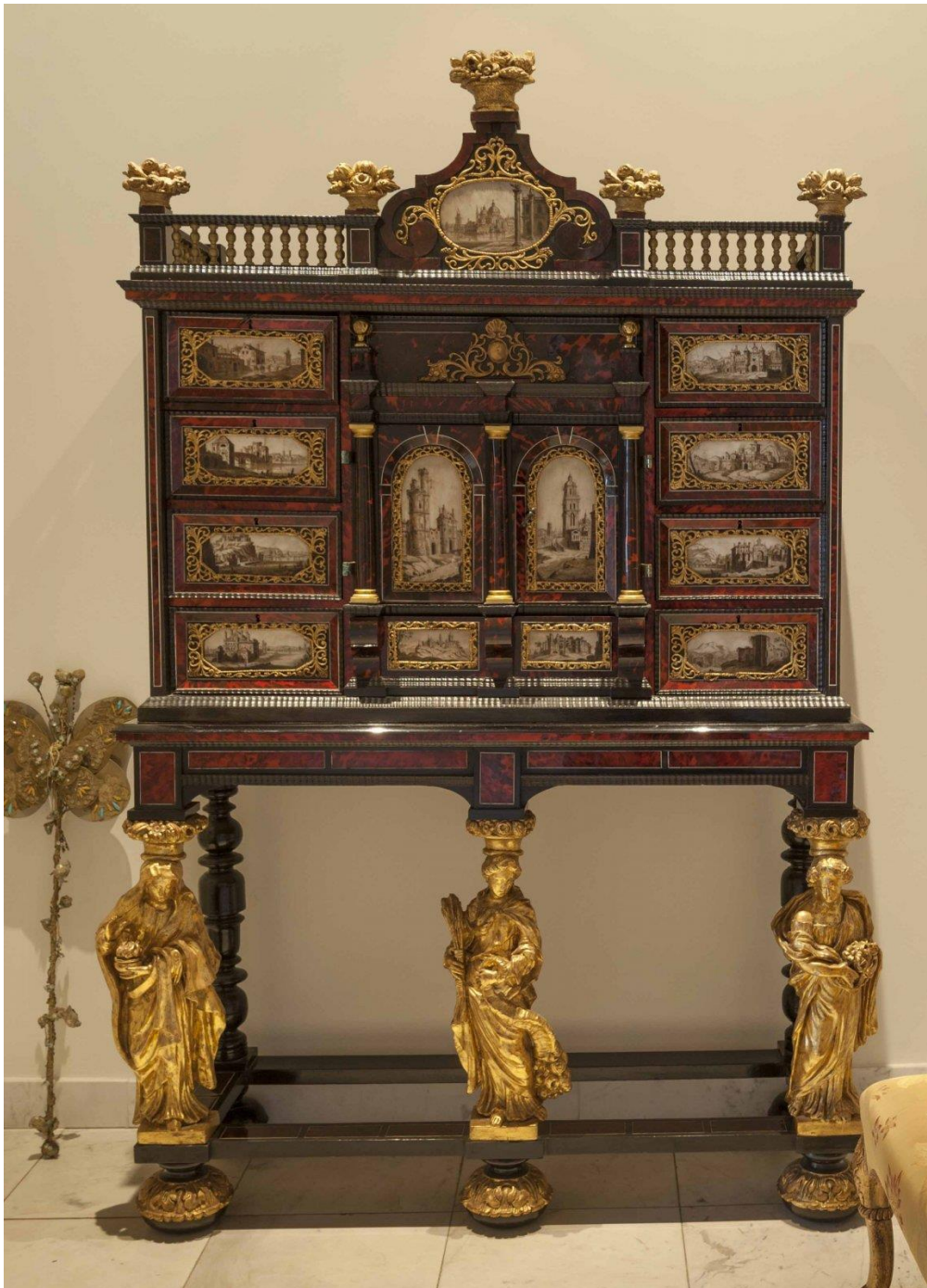
De familie Heijmeijer woonde voor de Tweede Wereldoorlog een aantal jaren in de buurt van de schilder Jan Sluijters in Amsterdam-Zuid. De portretten en de schilderijen die in het boek zijn opgenomen dateren uit de periode 1937 – 1946, een bijzondere periode in het schildersleven van Jan Sluijters. Over de schilder Jan Sluijters is heel veel geschreven. Ik heb geprobeerd het meeste door te nemen. Maar over deze periode was eigenlijk maar één boek relevant: *Jan Sluijters* in de Palet Serie uit 1939, [4e druk 1946] van professor Huib Luns, de vader van de latere minister van Buitenlandse Zaken Joseph Luns. Professor Luns en Sluijters hadden een vergelijkbare achtergrond, waren tijdgenoten en allebei schilder. In een Bourgondische stijl beschrijft Luns uitvoerig "hoe

Sluijters na enige wilde jaren en na diverse stijlen beoefend te hebben vooral zichzelf bleef en zich tot de 'Spits van zijn generatie' ontwikkelde". Volgens Huib Luns "komt Sluijters na de meeste slagen gewonnen te hebben, zich blootgevend hijgend uit de strijd van zijn werkplaats getreden. Sluijters weet dat hij zijn vitaliteit in de schilderkunst alleen kan behouden en heeft behouden door het klavier van de schilderkunst in héél zijn breedte te blijven bespelen. Elk portret is een opdracht op zichzelf van de mens als een stukje levende natuur." Luns behandelt hier vooral deze periode. In het boek zijn zeven schilderijen van Sluijters opgenomen die in deze samenhang niet eerder gepubliceerd zijn. Was er eerst het huis of de - laatste – bewoner? Voor beide valt iets te zeggen, maar ik houd het er hier op dat het de bewoner is die Prinsengracht 849 maakte tot wat het is geworden.

Buitenplaats Heemstede

De buitenplaats Heemstede in Houten werd in 1920 door de fabrikant Lambertus Josephus Heijmeijer (Amsterdam 1861 – Amsterdam 1932), gekocht, die hiermee heer van Heemstede werd. In de jaren daarna werd het gerestaureerd. Omdat hieraan tot nu toe minder aandacht is besteed, zijn uit het boek *Kasteelen, Buitenplaatsen, Parken en Tuinen in Nederland* uit 1922 enkele foto's van Heemstede uit deze periode in het boek opgenomen. Zijn zoon had minder belangstelling voor Heemstede. Na de verkoop van het huis Heemstede en zo'n 5 hectare omliggende grond door de familie Heijmeijer in 1973 kwam het bestaan ervan onder druk te staan. In 1987 werd het door een grote brand getroffen en ik kon als ambtenaar van het toenmalige ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur zelf mede gadeslaan dat afbraak voor mogelijk werd gehouden en herstel maar moeizaam van de grond kwam. Onvermoeibaar heeft Dorothy Beynes-Heijmeijer van Heemstede zich in deze jaren ingezet om Heemstede niet te laten slopen. Middels bijdragen aan boeken, artikelen in erfgoedbladen als Heemschut, in dagbladen en op radio en televisie werd geprobeerd om Heemstede te behouden. Dat het nu zijn plaats heeft onder de Nederlandse buitenplaatsen is mede hieraan te danken. Met toestemming van Leo Wevers en de familie Lisman, de huidige eigenaren, zijn ook recente foto's in het boek opgenomen om de samenhang met het verleden aan te geven.

Goede archivering

Dat het boek zo goed verantwoord kon worden, is mede te danken aan de goede archivering van de eigenaresse van het huis. Wie wel eens bij Dorothy Beynes thuis is geweest, weet dat daar een ruime kast is met een groot aantal in rood gebonden boeken. Haar leven staat daar, geeft zij dan aan. Ik denk dat veel mensen, waaronder ikzelf, van deze ordening iets kunnen opsteken. Zij gaf foto's en artikelen hieruit natuurlijk niet graag uit handen, maar na een kleine aarzeling heeft zij samen met mij een en ander zeer nauwkeurig nageplozen en uitgezocht. Elke dag een nieuw overzicht. Wat een werk. Waarbij het hielp dat ik na het onderzoek deze zaken weer snel terugbezorgde, zodat artikelen, krantenknipsels en archivalia weer snel in de rode bundels konden worden opgeborgen.

Langs deze weg is het boek *Prinsengracht 849 (1701-2021): huis interieur en tuin. Een huis dat leeft door zijn historie, bewoners en relaties* vastgelegd als herinnering voor de toekomst.

Theo Kralt

Het boek *Prinsengracht 849 Amsterdam (1701-2021): huis, interieur en tuin. Een huis dat leeft door zijn historie, bewoners en relaties* van Theo P.G. Kralt werd uitgegeven door de Stichting Heijmeijer van Heemstede te Amsterdam. Het kan voor € 29,95 besteld worden via info@boekprinsengracht849.com.

Theo Kralt publiceerde twee jaar geleden **een boek** over 'de ten onrechte onbekend gebleven' schilder Jean Baptiste Discard.

Fotoreportage:

De Orde van den Prince

De Orde van den Prince is een genootschap voor de behartiging van de belangen en de uitstraling van de Nederlandse taal en cultuur.

Orde van den Prince
Gounodstraat 2a / bus 31
B-2018 Antwerpen
T: +32 (0)3 257 05 55
E-mail: info@ovdp.net

Secretariaat

Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00 tot 15.30 uur.
Woensdag van 09.00 tot 13.00 uur

[Privacybeleid](#)